

KAJ DELODAJALCI NAPOVEDUJEJO ZA SLOVENSKI TRG DELA ZA PRVO POLOVICO LETA 2016?

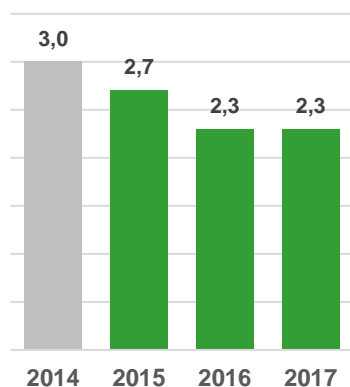
REZULTATI ANKETE NAPOVEDNIK ZAPOSLOVANJA 2015/II

Nekaj podatkov o izvedbi statističnega raziskovanja Napovednik zaposlovanja

V oktobru in novembru 2015 je Zavod RS za zaposlovanje izvedel terensko fazo zbiranja podatkov na reprezentativnem vzorcu delodajalcev, ki zaposlujejo 10 ali več delavcev. V anketiranje je bilo zajetih 4.991 podjetij in organizacij, **vprašalnik pa je izpolnilo 3.137 vabljenih delodajalcev**, pri katerih je bilo zaposlenih skoraj 372 tisoč oseb. Prav tako je vprašalnik izpolnilo tudi 200 delodajalcev, ki niso bili v vzorcu in so zaposlovali 10 ali več delavcev. Pridobljeni podatki teh 3.337 respondentov so bili uteženi, tako da ustrezno predstavljajo populacijo, to je delodajalce, ki zaposlujejo 10 ali več delavcev.

Kakšne so makroekonomske napovedi za leto 2016?

Rast BDP v %, doseg in napoved

Vir: UMAR, Jesenska napoved
gospodarskih gibanj 2015.

MAKROEKONOMSKO OKOLJE. Slovenija je v letu 2014 dosegla gospodarsko rast, ki je bila boljša od predhodnih pričakovanj. Po podatkih Statističnega urada se je BDP povečal za 3,0 %, rast v tretjem četrtletju 2015 pa je bila po desezoniranih podatkih 2,1 %. K letošnjim ugodnim gibanjem so največ prispevale predelovalne dejavnosti (izvoz) ter turizem, gospodarska aktivnost pa se je zmanjšala v gradbeništvu. Urad RS za makroekonomske analize in razvoj v Jesenski napovedi gospodarskih gibanj ugotavlja, da se pozitivni trendi v slovenskem gospodarstvu nadaljujejo. Poleg tradicionalno pomembnega izvoznega povpraševanja se krepi tudi domača potrošnja, kar se naj bi zaradi povečevanja razpoložljivega dohodka nadaljevalo. Krepijo se tudi skupne investicije, predvsem zaradi povečanja javnih investicij v okviru iztekajoče se prejšnje finančne perspektive. V letu 2016 bo gospodarska rast nekoliko nižja, kot je napoved za letos. Glavni motor bo še vedno izvoz, okrepla se bo zasebna potrošnja, manjše pa bodo investicije,

predvsem zaradi nižjih javnih investicij ob prehodu na novo finančno perspektivo. **Napoved gospodarskih gibanj za leto 2016 je tako ugodna.**

TRG DELA. Gospodarska rast pozitivno vpliva na trg dela. Število delovno aktivnih oseb je v porastu, zmanjšuje se število registriranih brezposelnih oseb. Konec septembra letos je bilo delovno aktivnih 810 tisoč oseb, kar je 0,6 % več kot septembra lani oz. 1,8 % več kot septembra 2013. Primerjava letošnjega septembra z lanskim kaže, da se je zaposlenost okrepila v vseh treh največjih dejavnostih po številu zaposlenih, to je v predelovalnih dejavnostih, trgovini ter gradbeništvu. Rast je bila krepka tudi v drugih dejavnostih, za več kot 2 % je porasla še v osmih dejavnostih (npr. promet in skladiščenje, gostinstvo, informacijske in komunikacijske dejavnosti, strokovne, znanstvene in tehnične dejavnosti), najbolj pa je porasla v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih (+6,1 %), predvsem na račun zaposlovalnih dejavnosti (+18,6 %). To kaže, da so delodajalci še vedno previdni pri zaposlovanju in so, v dejavnostih kjer je to možno, rajši najeli dodatne delavce kot jih na novo zaposlili. Zaposlenost naj bi se po napovedih UMAR-ja povečevala tudi v letih 2016 in 2017, število formalno delovno aktivnih naj bi v prvem poraslo za 1,1 %, v drugem pa za 0,9 %. Izboljšane razmere pri zaposlovanju so se odrazile tudi na nižji brezposelnosti. Konec leta 2014 je bilo registriranih 3,7 % manj brezposelnih kot leto prej, konec novembra letos pa jih je bilo 107.412, 6,9 % manj kot novembra 2014. V zadnjih letih se povečuje število brezposelnih, ki se zaposlijo. Lani se je zaposlilo skoraj 74 tisoč brezposelnih oseb, letos pa v enajstih mesecih 67.883. **UMAR za leto 2016 napoveduje nadaljnjo zmanjševanje brezposelnosti, in sicer naj bi se povprečno število zmanjšalo za 4,1 %.**

Kakšne so napovedi delodajalcev za prvo polovico leta 2016?

Tržna pričakovanja

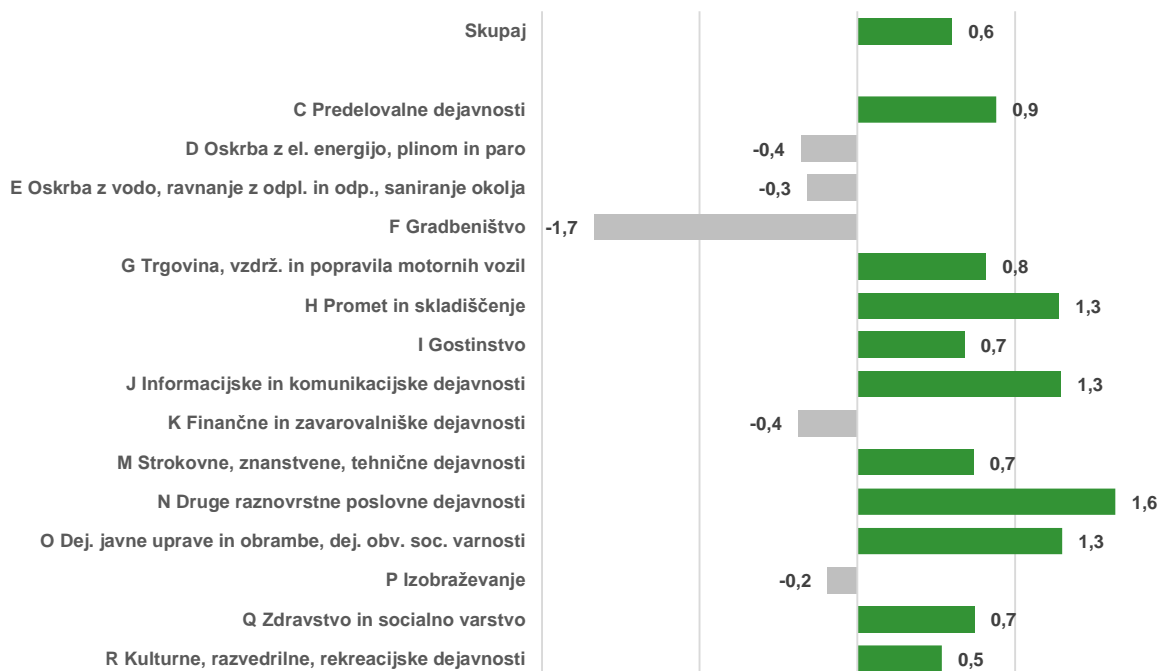
Petina podjetij je optimistična glede prihodnosti, kar je pozitiven signal. Delež podjetij, ki menijo, da se bo gospodarska aktivnost krepila, je 21,7 %, le 11,6 % podjetij pričakuje poslabšanje, 6 izmed 10 pa ne pričakuje sprememb v obsegu poslovanja; 6,7 % respondentov ni napovedalo gibanja povpraševanja po njihovih izdelkih oz. storitvah. Po dejavnostih so najbolj optimistični delodajalci iz informacijskih in komunikacijskih dejavnosti, kjer je glede povpraševanja optimistična skoraj tretjina podjetij, več kot četrtnina podjetij pa za prihodnjih 6 mesecev napoveduje pozitivna gibanja še v drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, predelovalnih dejavnostih, zdravstvu in socialnem varstvu, kulturnih, razvedrilnih in rekreacijskih dejavnostih ter v dejavnosti prometa in skladiščenja. Glede na velikost so glede povpraševanja najbolj optimistični veliki delodajalci (250 zaposlenih ali več), kjer je takšnih 27,5 %, najmanj pa srednje veliki delodajalci (50 do 249 zaposlenih), kjer pa je bil delež optimističnih še vedno visok, in sicer 20,1 %.

Zaposlenost

Za prvo polletje 2016 delodajalci napovedujejo 0,6 % rast zaposlenosti. V času anketiranja so delodajalci zaposlovali 593,1 tisoč delavcev, za 6 mesecev kasneje pa predvidevajo, da bo njihovo število poraslo na 596,5 tisoč. **V prihodnjega pol leta bodo podjetja potrebovala nekaj več kot 18,3 tisoč delavcev**, deloma zaradi nadomeščanja, deloma pa tudi zaradi povečevanja števila zaposlenih. V naslednje pol leta naj bi se tako odprlo skoraj 3,4 tisoč novih delovnih mest, skupna rast zaposlenih pa naj bi bila 0,6 %. Skupno število zaposlenih naj bi se povečalo v predelovalnih dejavnostih, trgovini, prometu in skladiščenju, gostinstvu, strokovnih, znanstvenih in tehničnih dejavnostih, drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih, dejavnosti javne uprave in obrambe ter v zdravstvu in socialnem varstvu.

Največjo rast števila zaposlenih predvidevajo delodajalci iz drugih raznovrstnih poslovnih dejavnosti (+ 1,6 %), kamor se uvrščajo tudi zaposlovalne dejavnosti. Ta napoved kaže, da se bodo delodajalci, ki delujejo v delovno intenzivnih panogah, še nadalje posluževali najmanjša delovne sile. Precej optimistične napovedi glede zaposlenosti imajo tudi delodajalci iz treh, pretežno iz javnih sredstev financiranih dejavnosti. Zaposlenost se bo zmanjšala v izobraževanju, medtem ko delodajalci iz javne uprave ter zdravstva in socialnega varstva napovedujejo rast zaposlenosti.

Napovedana rast oz. zmanjšanje števila zaposlenih po dejavnostih SKD, v %

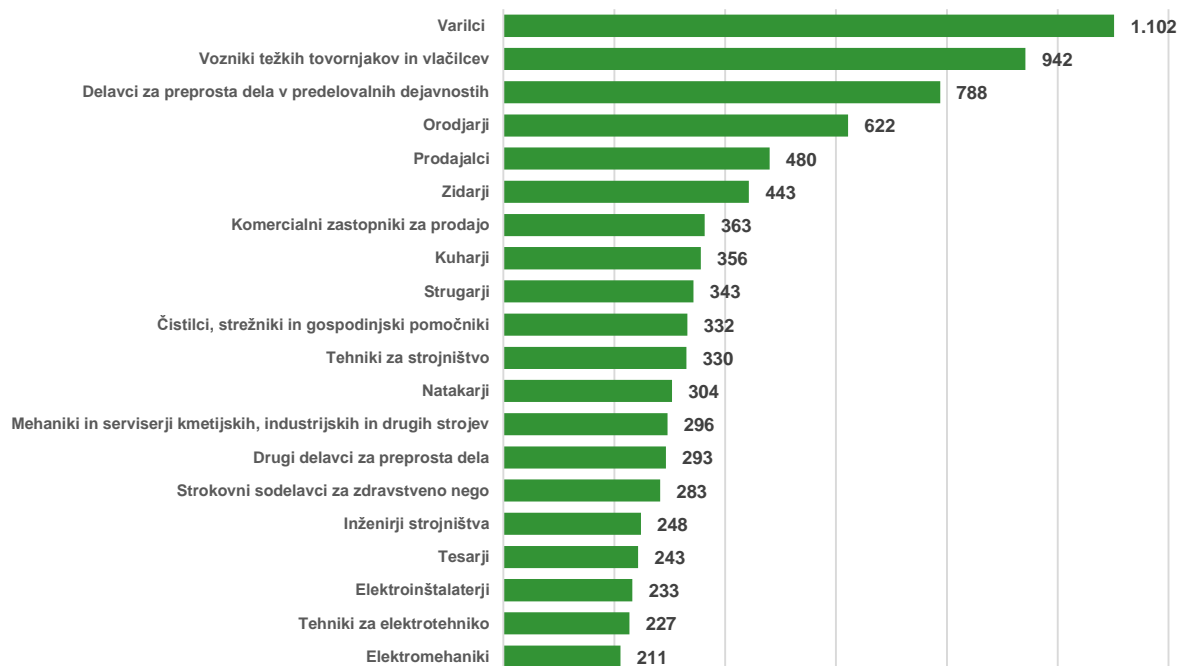
Vir: anketa NAPZAP 2015/II

Načrtovane zaposlitve

Za prihodnjih 6 mesecev so delodajalci napovedali, da bodo iskali dobrih 18 tisoč delavcev. Delavce bodo iskali predvsem zaradi nadomeščanj (upokojitve, porodniške, odhodi delavcev), delno pa tudi zaradi širitve dejavnosti. Poklicna struktura načrtovanih zaposlitev odraža strukturo slovenskega gospodarstva.

Delodajalci bodo najpogosteje iskali varilce, voznike težkih tovornjakov in vlačilcev, delavce za preprosta dela v predelovalnih dejavnostih, orodjarje, prodajalce, zidarje, komercialne zastopnike za prodajo, kuharje, strugarje ter čistilce, strežnike in gospodinjske pomočnike. Med poklici, ki so jih delodajalci napovedali, je znova veliko poklicev, ki so na slovenskem trgu že dlje časa deficitarni. To pomeni, da je povpraševanje za te poklice med delodajalci prisotno ves čas in da so za delavce s temi poklicnimi profili možnosti za zaposlitev bistveno višje v primerjavi z iskalci v drugih poklicih.

Poklici, za katere bodo delodajalci najpogosteje iskali delavce, prvih 20 po pogostosti

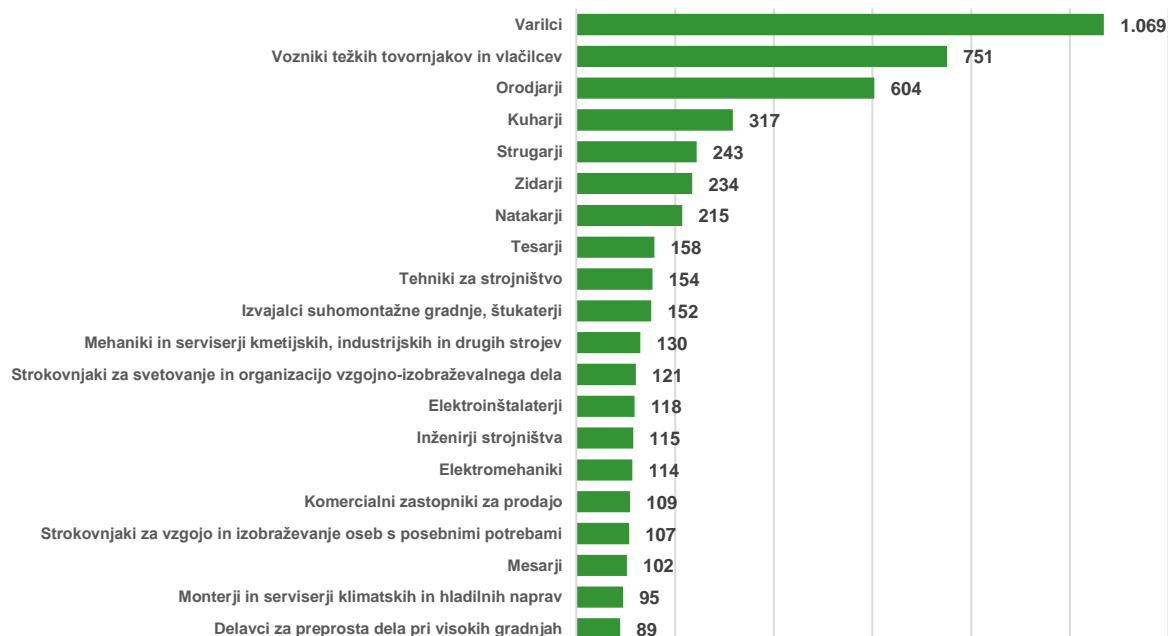

Vir: anketa NAPZAP 2015/II

Poklici, za katere delodajalci ne najdejo ustreznih delavcev

Anketni podatki torej kažejo na določena strukturna neskladja na trgu dela. V povprečju se je skoraj četrtina delodajalcev (24,3 %) srečala s pomanjkanjem ustreznih kadrov, v velikih podjetjih pa več kot tretjina (33,6 %). Izstopajo dejavnosti, kot so promet in skladiščenje, gostinstvo, predelovalne dejavnosti, gradbeništvo, druge raznovrstne poslovne dejavnosti ter zdravstvo in socialno varstvo.

Poklici, kjer so imeli delodajalci najpogosteje težave pri iskanju ustreznih kadrov

Vir: anketa NAPZAP 2015/I

Kompetence, ki so kandidatom najbolj primanjkovala

Od splošnih kompetenc so delodajalci navajali predvsem pomanjkanje sposobnosti reševanja problemov (24,3 %), več kot petina pa pogoša še organizacijske sposobnosti ter sposobnost za skupinsko delo. Nekoliko manj, šestina podjetij, je navedla sposobnost dela s strankami ter znanje tujih jezikov. Skoraj 3/4 podjetij (72,8 %), ki se sooča s težavami pri iskanju ustreznih kadrov, pa pri kandidatih pogoša ustrezne poklicno-specifične kompetence. V okviru tega odgovora so najpogosteje izpostavljali pomanjkanje delovnih izkušenj, ustrezno izobrazbo oz. dejstvo, da se na razpisano delovno mesto ne prijavi noben kandidat. Pogosto pogošajo tudi motivacijo, fleksibilnost in ustrezen odnos do dela.

Kaj naredijo delodajalci v primeru pomanjkanja ustreznih delavcev?

Skoraj polovica delodajalcev navaja, da je morala **podaljšati postopke zaposlovanja**, več kot tretjina celo **ni nikogar zaposlila**, četrtnina je iskala **delavce v tujini**, petina pa je **spremenila, razširila oz. omilila pogoje glede izobrazbe, izkušenj in drugih znanj**. Podaljševanje postopkov zaposlovanja je posebej izrazito v informacijskih in komunikacijskih ter v finančnih in zavarovalniških dejavnostih. Izmed vseh dejavnosti največkrat koristijo najemanje delavcev v predelovalnih dejavnostih in gradbeništvu, najvišji delež iskanja delavcev v tujini pa je v dejavnosti prometa in skladiščenja, gradbeništvu, drugih raznovrstnih poslovnih dejavnostih ter v gostinstvu. Višjo plačo oz. druge bonitete delodajalci redko ponudijo, še najpogosteje delodajalci iz informacijskih in komunikacijskih dejavnosti.

Kako pomanjkanje delavcev vpliva na poslovanje?

Pomanjkanje ustreznih kadrov je najpogosteje pripeljalo do **nadurnega dela**. Pri tem izstopajo zlasti veliki delodajalci, po dejavnostih pa je največ nadurnega dela v javni upravi in obrambi, zdravstvu in socialnem varstvu, informacijskih in komunikacijskih dejavnostih, gostinstvu ter predelovalnih dejavnostih. Več kot petina delodajalcev se poslužuje zunanjih izvajalcev (outsourcing), predvsem v gradbeništvu ter v informacijskih in komunikacijskih dejavnostih. Podoben delež delodajalcev za ta delovna mesta preusposablja že zaposlene delavce, predvsem v dejavnosti trgovine, gostinstva in predelovalnih dejavnostih.

Viri

UMAR (Urad za makroekonomske analize in razvoj). Jesenska napoved gospodarskih gibanj 2015. Ljubljana: Urad za makroekonomske analize in razvoj.

URL: http://www.umar.gov.si/fileadmin/user_upload/publikacije/analiza/jesenska_napoved_2015/JNGG2015-splet1.pdf

SURS (Statistični urad RS). Bruto domači proizvod, Slovenija, 3. četrletje 2015.

URL: <http://www.stat.si/StatWeb/prikazi-novico?id=5629&idp=1&headerbar=0>

SURS (Statistični urad RS). Spletna podatkovna baza SI-STAT: Delovno aktivno prebivalstvo po dejavnostih (SKD 2008), Slovenija, mesečno.

URL: http://pxweb.stat.si/pxweb/Dialog/varval.asp?ma=0700921S&ti=&path=../Database/Dem_soc/07_trg_dela/05_akt_preb_po_regis_virih/01_07009_aktivno_preb_mesecno/&lang=2